

Abstrakt

Disertaci tvoří tři články, které aplikují techniky bayesovské ekonometrie za účelem monitorování makroekonomického a makrofinančního vývoje v ekonomice. Cílem práce je ilustrovat použití těchto technik ve standardních oblastech ekonomického výzkumu (hodnocení systemického rizika v bankovních sektorech, nowcasting růstu HDP), ale i v nové oblasti (monitorování vývoje na trzích s vládními dluhopisy).

První článek se zabývá problematikou, které čelí analytická oddělení v centrálních i komerčních bankách – hodnocení současného růstu (nowcasting) vnější poptávky malé otevřené ekonomiky. Na příkladu ČR představujeme přístup k nowcastingu růstu HDP jejích hlavních obchodních partnerů (pro stručnost prezentujeme výsledky pro Německo, Slovensko a Francii). Pro odhady volíme metodu, která je obecná a literatura ji hodnotí jako úspěšnou – metodu tzv. bridge rovnic. Její úspěšnost hodnotíme na základě pseudo-real-time forecasting cvičení. Výsledky pro Německo a Francii ukazují, že navržená metoda je úspěšnější než uvažované naivní modely. Úspěšnost předpovědí je uspokojivá a závisí výrazně na horizontu výhledu. Na druhou stranu výsledky pro Slovensku jsou méně přesvědčivé, což pramení pravděpodobně ze stability růstu HDP na testovacím období a ze slabého vztahu mezi růstem HDP a měsíčními indikátory během období, kdy jsou modely odhadovány (training sample).

Druhý článek se zaměřuje na monitoring vývoje na trzích s vládními dluhopisy v eurozóně od roku 2005 a klade důraz na období dluhové krize v eurozóně. Využívá přitom faktorový model s časově proměnlivými parametry, který umožňuje zachytit změny v cenovém mechanismu výnosů dluhopisů. Tento model umožňuje prozkoumat globální i lokální dimenzi determinant výnosů v jednotlivých zemích eurozóny. Na základě výsledků redukované formy modelu ukazujeme oddělení výnosů tzv. periferních zemí eurozóny od jádrových zemí po finanční krizi a jejich následnou reintegraci. Pomocí strukturální analýzy založené na identifikaci pomocí znaménkových restrikcí dále ukazujeme impulzní odezvy výnosů evropských dluhopisů na šoky v rizikové averzi a na měnověpolitické šoky v eurozóně a USA.

Třetí článek analyzuje vývoj systematického rizika v bankovních sektorech v osmi vyspělých ekonomikách pomocí týdenních dat od roku 1990 do roku 2012. Pomocí bayesovského state-space modelu odhadujeme časově proměnlivé bety a výsledky porovnáváme se standardním M-GARCH modelem a regresí s časově proměnlivými parametry. Ukazujeme, že pozorované riziko je dáno lokálními i globálními událostmi, které ovlivňují pozorované systemické riziko (míra jednotlivých faktorů je přitom různá v jednotlivých zemích). Výsledky navíc nepodporují hypotézu, že ceny aktiv neodrážely nárůst systemického rizika bankovních sektorů před poslední finanční krizí.